

مهدی رازی / نویسنده و مترجم

پرورش تفکر انتقادی در کودکان

در میان انواع کتاب‌های تصویری، دسته‌ای وجود دارند که اگرچه، داستان خاصی را روایت نمی‌کنند اما شیوه روایت‌گری و تصویرسازی‌شان، تجربه خوانشی خوشایند را برای مخاطب فراهم می‌کند. کتاب «آنچه ما را انسان می‌کند» روایتی است شیرین از چیستی مفهوم «زبان»، مهم‌ترین و قدرتمندترین ابزار تفکر انسانی که هنوز هم مبدأ دقیقی برای آغاز آن مشخص نشده. در این کتاب، نویسنده و تصویرگر کوشیده‌اند با ارائه روایتی جذاب و خلاقانه درباره ویژگی‌ها مفهومی زبان به عنوان عامل تفکر و ارتباط بین انسان‌ها، نوعی تعلیق داستانی را هم در متن بگنجانند. راوی انتزاعی این داستان تا انتها خودش را معرفی نمی‌کند و فقط به شرح نشانه‌ها و کاربرد خودش در زندگی انسان‌ها و تمدن می‌پردازد. مثلاً جایی می‌گوید با نابودی یکی از نمونه‌های من، شاید یک فرهنگ برای همیشه نابود شود. یا در جایی دیگر، تصویری از یک نوزاد را می‌بینیم که کلاف کاموایی را دست گرفته و بعد او را در پنج مرحله بعد و تا پیری و ضعف می‌بینیم که دوباره و با حالتی حیران و سرگشته، رشته کاموا را به دست گرفته است. راوی می‌گوید: «وقتی بچه بودی من را خوب نمی‌شناختی. با گذشت زمان با من بیشتر و بیشتر آشنا شدی، اما وقتی پیر شوی، باز هم ممکن است فراموشم کنی.»

این سبک خلاقانه روایت و تصویرگری برای پرورش تفکر انتقادی و خلاق در کودکان و خصوصاً در شناخت مفاهیمی انتزاعی مانند زبان بسیار مفید است. فکر می‌کنم جای این گونه کتاب‌ها در بازار نشر ایران بشدت خالی باشد.

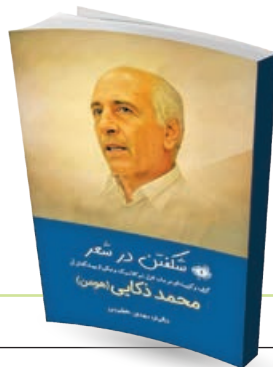
علیرضا بهرامی / شاعر

شکفتن در شعر

غزل معاصر ایران در صد سال گذشته یک سیر تکوینی رو به رشد را پیموده است. شاید همین سیر تکوینی تعالی‌گرا موجب شده است با وجود تحول‌های اجتماعی و دوره‌های پرفراز و نشیب، قالب غزل همچنان پویاترین و در نتیجه زنده‌ترین قالب شعر فارسی از هزار سال پیش تاکنون و تا امروز باشد. در این مسیر، بین نامی چون «منوچهر نیستانی» در دهه‌های ۳۰ و ۴۰ تا نسل بعدی پیشگامان، یعنی نام‌هایی چون «حسین منزوی»، «محمدعلی بهمنی» و «سیمین بهبهانی»، نام‌هایی وجود دارند که تداوم بهینه‌سازی قالب غزل را در نقش دوندگانی در مسیر دوی امدادی ظاهر شدند. یکی از این نام‌ها، «محمد ذکایی (هومن)» است. او در کنار نام‌هایی چند، در فضای مطبوعات و کافه‌های دهه‌های ۴۰ و ۵۰ تحولی را در زبان غزل رقم زد که توسط میراث‌داران‌شان در نسل‌های بعد، تداوم یافت.

اما نام‌های این گروه از شاعران به دلایل مختلف در گذر زمان گرد فراموشی گرفت. برای نمونه، هومن ذکایی حدود ۴۰ سال پیش مهاجرت کرد، دیگر کتاب چاپ نکرد و در نتیجه کمتر در بطن رخدادهای ادبی قرار داشت. هرچند او در حوزه ترانه‌سرایی نیز فعالیت‌هایی داشته و یکی از کارهای مشهورش «سرو شهید جوان» است که با صدای «شهرام ناظری» اجرا شد.

حالا اما مهدی خطیبی، پژوهشگر ادبی، حاصل ۲۰ سال تلاشش را در زمینه شناخت شعر هومن ذکایی، در قالب کتابی زیر عنوان «شکفتن در شعر» (گزاره و گزینه‌ای در باب غزل نوکلاسیک) عرضه کرده است. در این کتاب که انتشارات آردمان آن را منتشر کرده، پس از زندگی‌نامه اجتماعی و شاعرانه ذکایی، بررسی غزل‌های او و سپس گزیده‌ای از غزل‌ها و سپس عکس‌های جذابش با شخصیت‌های آشنا آمده است. «شکفتن در شعر» برای آنان که از اهالی جدی غزل هستند، اتفاق ویژه‌ای به شمار می‌رود.

ابراهیم حسن بیگی / نویسنده و مدرس داستان‌نویسی

در تراز آثار خارجی

«ماجراهای کارآگاه انوش»، یک مجموعه ۸ جلدی رمان پلیسی است، به قلم داریوش عابدی که از سوی انتشارات قدیانی برای مخاطب جوان و نوجوان منتشر و روانه کتاب‌فروشی‌ها شده است. از آنجایی که سیر مطالعاتی‌ام مختص به موضوع و ژانر خاصی نیست، این مجموعه را خواندم. اصولاً داستان‌های پلیسی و جنایی اغلب با استقبال روبه‌رو می‌شوند. داستان‌های پلیسی چون از ظرفیت بالای کشش و تعلیق برخوردارند، برای همه مخاطبان سنی آثاری جذاب و خواندنی هستند.

داریوش عابدی در این مجموعه با توانایی بالا و تبحری خاص، پیچ‌وخم‌های معمایی و پلیسی داستان را یکی پس از دیگری طی می‌کند و با حفظ تعلیق و انتظار، گره اصلی را در پایان داستان باز می‌کند، آنچنان که خواننده تا پایان کتاب نمی‌تواند به راز جنایت پی ببرد. در عین حال عابدی در شخصیت‌پردازی و چینش حوادث داستان، طوری عمل می‌کند که گویی خواننده در حال دیدن فیلمی جنایی است و نفسش در سینه حبس می‌شود. عابدی مهم‌ترین عامل داستان‌های پلیسی را که حفظ تعلیق و پیچیدگی در لایه‌های مختلف به شمار می‌آید به خوبی رعایت کرده است.

مجموعه کارآگاه انوش در ساخت و پرداخت و رعایت اصول داستان‌های جنایی چیزی از مشابه‌های خارجی کم ندارد. آنچه ما کم داریم، کم‌لطفی سازندگان فیلم و سریال‌هایی است که کتاب نمی‌خوانند و داستان‌های این چنینی را به تصویر نمی‌کشند.

